

## Rariteiten

Louis Bracco Gartner

Delft, als universiteitstad, kwam en komt nog steeds regelmatig in het nieuws als het om uitvindingen gaat. Zo werd onlangs in Australië het wereldzuinigheidsrecord verbroken door met 10 liter benzine een onwaarschijnlijk grote afstand per auto af te leggen. Onlangs verscheen er een boekje met 43 boeiende verhalen over uitvindingen en innovatieve toepassingen die in Delft ontstaan zijn. Ik zal er een paar noemen. De microscoop van Anton van Leeuwenhoek, de ANWB Praatpaal, de penicilline, de Vacu Vin, de schaatsstrip, bepaling NAP hoogten, de Verdonkeremaanloop en het voorspellen van oogsten middels de Europese satelliet METEOSAT.

Niet alle Delftse uitvindingen halen de voorpagina's van de kranten. Zo zal de uitvinding van Jhr. Ir. E.F. Sandberg wellicht niet verder komen dan deze uitgave van het PKN bulletin. En zo ja, dan hebben wij in ieder geval de primeur.

Ik hoop met deze inleiding jullie nieuwsgierigheid een beetje geprikkeld te hebben want waar gaat het om. Deze Delftse ingenieur maakte op 10 juni 1951 de wereld kundig van "het VEILIGHEIDS- SIGARETTENPIJPJE. Toen was het even stil!!!

Dit sigarettenpijpje waarvan jullie achter in het artikel een gebruiksaanwijzing en een foto vinden, stelt iedereen in staat een sigaret te roken "zonder dat daarbij iets gezien wordt van het verbrandingsproces of van het brandende gedeelte, noch ook van het aansteken, wat daaraan is voorafgegaan".

Het bijzondere is "dat dit apparaatje het mogelijk maakt om geheel zonder enig gevaar voor de roker, noch ook voor zijn omgeving, op DIE plaatsen te roken (en het volle genot van die bezigheid te hebben) waar zulks tot nu toe wettelijke en moreel verboden was, of waar zulks om atmosferische (regen, wind etc.) dan wel utiliteitsredenen (brandgevaar) achterwege moest blijven".

Nu zullen jullie denken, wat moeten we daarmee, maar Ir. Sandberg heeft deze uitvinding gedaan in de laatste jaren van de tweede wereldoorlog. Het aansteken van een sigaret buiten mocht niet onder bepaalde omstandigheden en het oplichten van een brandende sigaret was in het donker van grote afstand waar te nemen en kon een op wacht staande soldaat zijn positie verraden. Ondanks zijn uitvinding was het voor Jan soldaat geen "brandende kwestie" meer en kon hij al rokende wacht lopen.

De heer H.E. Boerma, die blijkbaar deze uitvinding moet promoten, probeert niet alleen 'Jan Soldaat' van het vernuft van deze uitvinding te overtuigen maar richt zich ook op de burgerij zoals blijkt uit onderstaande volzinnen.

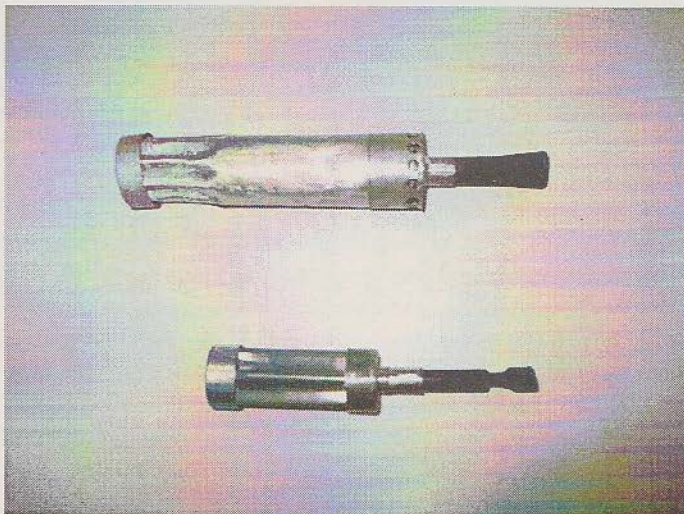
"Is U het mij eens, als ik vaststel, dat de BURGERS in tijden van werkelijke of dreigende luchtaanvallen, hetzij als actief lid van de luchtbescherming of van de afweer, hetzij als het bedreigde en in zenuwachtige spanning verkerende "mogelijk object" met ongemene vreugde dit apparaat en haar mogelijkheden zal begeren.

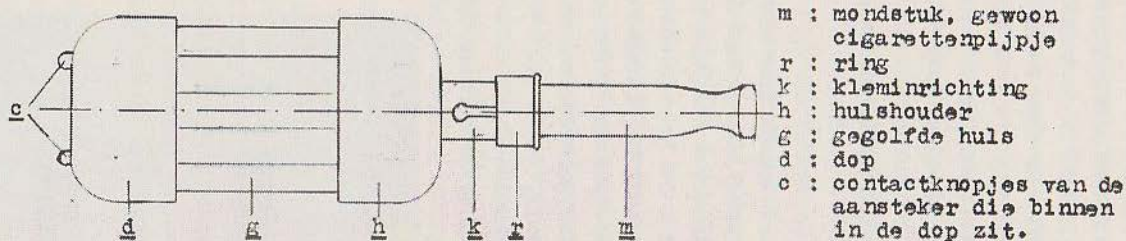
Vele andere toepassingen moeten het apparaat als een haast onmisbaar iets maken.

- Zo schijnt de smaak van de sigaret er niet onder te leiden maar zal eerder intenser worden.
- De duur van het rookgenot wordt verlengd tot ongeveer 15 minuten.
- As wordt niet gemorst en kan dus ook gewoon op tafel neer gelegd worden.
- Apparaat kan met een brandende sigaret gewoon in de jaszak gestoken worden, daar minuten lang blijven om daarna weer mee verder gerookt te worden.
- In bos en heide kan ook na lange droogte zonder gevaar gerookt worden.
- In regen en met sneeuwbuien in het mogelijk te roken, ook op de fiets.
- In de kou worden handen en vingers verwarmd.
- In bed levert het roken geen gevaar door rondvliegende vonken of wanneer men in slaap zou vallen.

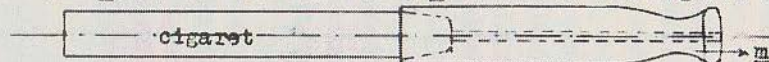
Het apparaatje is ongeveer 8 cm lang en heeft aan de beide uiteinden een ebonieten dop. Daartussen bevindt zich een doffe, gewelfde metalen huls. Binnen de ene dop bevindt zich een ontsteking die met behulp van een batterij in werking wordt gesteld. Via de andere dop wordt de sigaret geplaatst in de huls van het sigarettenpijpe. Een eenvoudige bajonet of ringsluiting verbindt dit pijpje vast aan het eigenlijke apparaatje. De rook verlaat langs de welvingen van de huls de binnenste ruimte terwijl langs dezelfde welvingen de luchtzuurstof, die de verbranding binnenin onderhoudt, wordt aangetrokken.

Zoals bij veel uitvindingen het geval is, het is heel simpel, je moet er maar opkomen.



GEBRUIKSAANWIJZING

1. Schuif de ring r tegen de hulshouder h aan dan veert de kleminrichting k voldoende open om het mondstuk m los te maken.
2. Neem het mondstuk m uit de kleminrichting k en doe er een cigaret in.



3. Schuif de cigaret met het mondstuk in het apparaat totdat de voorkant van de cigaret van binnen tegen het aanstekertje raakt.
4. Schuif de ring r terug (het pijpje klemt nu in de kleminrichting terwijl de voorkant van de cigaret tegen het aanstekertje rust)
5. Steek het apparaat in de mond, maak contact op de contactknopjes g en zuig tegelijkertijd flink aan het mondstuk.  
Zodra de cigaret brandt het contact verbreken en rustig roken.